Λόγος στον άγιο Απόστολο και Ευαγγελιστή και στον Χριστό ιδιαίτερα αγαπημένο Ιωάννη τον Θεολόγο (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Σεπτεμβρίου, 2012

Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς είναι κυρίως γνωστός ως δογματικός θεολόγος, ως ο θεολόγος του ακτίστου φωτός. Αλλά διέπρεψε και ως κήρυκας του θείου λόγου. Εξεφώνησε ωραιότατες ομιλίες από τους άμβωνες των εκκλησιών ιδίως της μητροπολιτικής περιφερείας του, της Θεσσαλονίκης. Οι ομιλίες του αυτές, εφόσον εκφωνούνταν ως προφορικός λόγος θείου κηρύγματος την ώρα της θείας λατρείας, δεν καταγράφηκαν όλες. Κι από αυτές που καταγράφηκαν χάθηκαν πολλές. Αλλά σώζονται εξήντα τρεις. Η τεσσαρακοστή τέταρτη είναι αφιερωμένη στον Αγ. Ιωάννη τον Θεολόγον. Εκφωνήθηκε στις **26 Σεπτεμβρίου, ημέρα που γιορτάζουμε την εορτή της μεταστάσεως του αγίου Ιωάννου**.

Λόγος στον άγιο Απόστολο και Ευαγγελιστή και στον Χριστό ιδιαίτερα αγαπημένο Ιωάννη τον Θεολόγο

Γίνεται λόγος και για την αγάπη προς τον Θεό και τον πλησίον

Σήμερα τελούμε την εορτή ενός από τους προκρίτους Αποστόλους του Χριστού και επευφημούμε αυτόν ως πατέρα όλων εκείνων που φέρουν το όνομα τού Χριστού, ή καλύτερα ως πατριάρχη εκείνων «που γεννήθηκαν όχι από αίματα ούτε από θέλημα σαρκικό, ούτε από θέλημα άνδρα, αλλά από τον Θεό». Γιατί, όπως ο Ιακώβ προέβαλε δώδεκα πατριάρχες κατά σάρκα, από τους οποίους προήλθαν οι δώδεκα φυλές τού Ισραήλ, έτσι και ο Χριστός προέβαλε πνευματικά τους δώδεκα μύστες· γιατί τον αριθμό εκείνου που ελεεινά εξέπεσε τον συμπλήρωσε ο Παύλος, προς τον οποίο έσκυψε από τον ουρανό ο Χριστός. Αν όμως δεν υπάρχουν και εδώ φανερά φυλές ισάριθμες δεν είναι καθόλου αξιοθαύμαστο· γιατί τα πνευματικά διαιρούνται αδιαίρετα· γι’ αυτό και, ενώ οι φαινόμενες σωματικές αισθήσεις είναι πέντε, μία είναι η αίσθηση της ψυχής διαιρούμενη αδιαίρετα. Αλλά και οι δώδεκα πηγές των

υδάτων, στις οποίες στρατοπέδευσαν οι Ισραηλίτες κάτω από την αρχηγία τού Μωυσή και έσβησαν την από την οδοιπορία στην έρημο δίψα, αυτούς τους δώδεκα **προτύπωναν**. Γιατί αυτοί είναι εκείνοι που με τα πνευματικά ποτίσματα απάλλαξαν το γένος των ανθρώπων από τον καύσωνα της ειδωλομανίας, το οποίο προηγουμένως πορευόταν μέσω των αδιάβατων ερήμων τής αθεΐας. Επίσης και οι δώδεκα λίθοι, τους οποίους έστησε σαν σημάδι στα Γάλγαλα ο Ιησούς τού Ναυή, αφού πέρασαν κατά τρόπο παράδοξο πεζοί τον Ιορδάνη, αυτούς τους δώδεκα **προτύπωναν**. Γιατί αυτοί είναι για μας σαν αιώνιο σημάδι, ότι **ο αληθινός Ιησούς ανεχαίτισε το ποτάμι τής αμαρτίας που κατέκλυζε την οικουμένη** και έδωσε στους πιστούς του τη δυνατότητα να διαβαίνουν αναμάρτητοι την οδό τού βίου, όπως κατέστησε τότε δυνατό στους Ισραηλίτες να περάσουν χωρίς να βραχούν τον Ιορδάνη.

Αλλ’ αυτά βέβαια και τα όμοια με αυτά, καθώς και η κλήση από τον Χριστό, τον μονογενή Υιό τού Θεού, είναι σε όλους τούς Αποστόλους κοινά, ο εορταζόμενος όμως σήμερα από εμάς δεν είναι μόνο κλητός απόστολος, αλλά και αριθμείται μαζί με τους **εκλεκτούς**, γιατί δεν είναι απλώς εκλεγμένος από όλο το γένος των ανθρώπων που ζουν κάτω από τον ουρανό, αλλά και ο εκλεκτός και κορυφαίος τού κορυφαίου χορού από εκείνους που είχαν εκλεγεί, τους άλλους Αποστόλους δηλαδή, και ομόστοιχος με τους διακεκριμένους, τον Πέτρο και τον Ιάκωβο. Γι’ αυτό και, αφού **ξεχωρίσθηκε** από τους άλλους, μαζί με αυτούς τους δύο οδηγείται πάνω στο Θαβώριο όρος, και ακούει τη συνομιλία τού Μωϋσή και του Ηλία προς τον Χριστό, και βλέπει κατά θείο τρόπο το μεγάλο και υπερφυσικό εκείνο θέαμα, τη λαμπρότητα δηλαδή του φωτός τής θεότητας του Υιού, που υπεράστραψε κατά τρόπο ανέκφραστο, και επιπλέον ακούει την πατρική φωνή, που αναφέρεται μόνο στον Χριστό, «αυτός είναι ο αγαπητός μου Υιός με τον οποίο ευαρεστήθηκα, αυτόν να ακούετε», και έτσι ο Ιωάννης καθίσταται κατά τρόπο **μακάριος μαθητής** όχι μόνο του Υιού, αλλά και του Πατέρα.

Αλλά κι αυτό είναι κοινό σ’ αυτόν με τον Πέτρο και τον Ιάκωβο, τους κορυφαίους μαθητές τού Σωτήρα, όπως είναι και η ιδιότητα του **ευαγγελιστή** κοινή με εκείνους που συνέγραψαν το ευαγγέλιο, τα λόγια τής αιώνιας ζωής, αν και ως προς τη μεγαλοφωνία και το **ύψος τής θεολογίας** υπερτερεί κατά πολύ. Εκείνα όμως στα οποία ευδοκιμεί μόνο αυτός, ποιός λόγος είναι ικανός να τα παραστήσει; Μόνο αυτός από τους Αποστόλους και όλους τους πριν από αυτόν και μετά από αυτόν περιβόητους κατόρθωσε να καλείται από όλους **παρθένος**, γιατί, όπως φαίνεται, μόνος αυτός φύλαξε σ’ όλον τον βίο του και τα δύο, και την ψυχή και το σώμα, και το νου και την αίσθηση. **Την παρθενία τού σώματος βέβαια λίγοι την κράτησαν, αλλά την γνωρίζουν σχεδόν όλοι, της ψυχής όμως ακριβής παρθενία είναι η ασυμβίβαστη γνώμη προς κάθε κακία.** Ώστε με το προσωνύμιο αυτό **προσμαρτυρείται στον Ιωάννη σχεδόν η αναμαρτησία**. Γι’ αυτό και **έγινε αγαπημένος** στον μόνο από τη φύση του αναμάρτητο Χριστό, και αυτό το επώνυμο

μόνος αυτός από όλους το απέκτησε.

Μπορεί άραγε να βρει κανείς μεγαλύτερο σε έπαινο από αυτά τα ονόματα; Στους άλλους βέβαια όλους τους ανθρώπους δεν θα μπορούσε να βρει όχι μόνο περισσότερα και μεγαλύτερα από αυτά, αλλ' ούτε αυτά μαζί, σ' αυτόν όμως υπάρχουν συγχρόνως και άλλα μεγαλύτερα από αυτά. Γιατί όχι μόνο είναι **αγαπημένος παρθένος**, αλλά και **της Παρθένου υιός**, και μάλιστα της μητροπαρθένου και Θεομήτορος, αφού έγινε γι' αυτήν **κατά χάρη** αυτό που ο Χριστός τής είναι κατά φύση. Εάν όμως μόνος αυτός απέκτησε την ίδια με τον Χριστό μητέρα, είναι και ο μόνος **αδελφός του** πάνω από όλους και συγγενής και αφομοιωμένος με τον Υιό τού Θεού καθ' όλα. **Υιός αγαπητός εκείνος**, και αυτός μαθητής αγαπητός στον κόλπο τού Πατέρα βρίσκεται εκείνος, και αυτός είναι επιστήθιος στον Ιησού· **παρθένος εκείνος**, και αυτός με τη χάρη εκείνου· **παρθένου υιός εκείνος**, της ίδιας και αυτός· «βρόντησε από τον ουρανό ο Κύριος», και αυτός είναι βροντή· γι' αυτό και με αυτό καλείται περισσότερο από τους άλλους, **βροντή και βροντής υιός**, και μάλιστα **βροντή θεολογικώτατη** που αντηχεί σ' όλα τα πέρατα της γης και θεολογεί τον από τον Πατέρα προερχόμενο Λόγο, ότι και στην αρχή υπήρχε, και μαζί με τον Θεό είναι, και Θεός είναι, και ζωή έχει μέσα του και φως αληθινό, το οποίο φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται στον κόσμο και μέσω του οποίου έγιναν στην αρχή τα πάντα.

Αυτή η βροντή και δήλωσε αυτόν που στάλθηκε από τον Θεό σ' εμάς μάρτυρα της επιδημίας τού αληθινού φωτός, και γνώρισε σε μας τον Λόγο που κατέβηκε από τον ουρανό, αφού έγινε για χάρη μας σάρκα, και περίλαμπρα παρουσίασε όλο τον τρόπο ζωής του με τη σάρκα του πάνω στη γη, τους λόγους, τα έργα, τα πάθη, την μετά τον σταυρό ανάσταση, την μετά από αυτήν επάνοδο στους ουρανούς από όπου κατέβηκε. Και όλα αυτά, λέγει, τα **κατέγραψε για μας, όπως τα είδε, για να σωθούμε**. Αλλά και σε όλο το χριστώνυμο πλήρωμα απευθύνει **προτρεπτική επιστολή**, καλώντας όλους για τη συμμετοχή στην αιώνια ζωή, η οποία προαιώνια ήταν μαζί με τον Πατέρα και φανερώθηκε σ' εμάς. Επειδή όμως ήταν μεταξύ των **διακεκριμένων** Αποστόλων, και ιδιαιτέρως ήταν και ονομαζόταν **αγαπημένος**, **μας διδάσκει για την κορυφή των αρετών, δηλαδή την αγάπη**, λέγοντας, ότι **ο ίδιος ο Θεός είναι αγάπη**, ώστε και **όποιος έχει αγάπη να έχει τον Θεό, και όποιος μένει στην αγάπη μένει στον Θεό, και ο Θεός μένει σε όποιον μένει η αγάπη**. Την ενέργειά της πάλι σ' εμάς τη δείχνει διπλή, διαμερίζοντάς την κατά τρόπο αμέριστο **στον Θεό και στον πλησίον**, και διδάσκοντας, ότι **αυτές συγκρατούνται η μία από την άλλη, και ονομάζοντας ψεύστη αυτόν που νομίζει ότι έχει μόνο τη μία**. Γιατί λέγει, **απόδειξη της προς τον Θεό αγάπης είναι το να τηρεί κανείς τον λόγο και τις εντολές του**, όπως και ο ίδιος ο Κύριος δίδαξε λέγοντας, «**αυτός που με αγαπά θα τηρήσει τις εντολές μου**»· «και αυτή», λέγει, «είναι η εντολή μου, **να αγαπάτε ο ένας τον άλλο**, **και από αυτό θα γνωρίσουν όλοι ότι είσθε μαθητές μου**, αν έχετε μεταξύ σας αγάπη».

Βλέπετε πώς είναι αχώριστη η προς τον Θεό και η αναμεταξύ μας αγάπη; Γι' αυτό λέγει ο αγαπημένος μαθητής, «αν κάποιος λέγει ότι αγαπά τον Θεό και μισεί τον αδελφό του, είναι ψεύστης· γιατί, αν τον αδελφό του, που τον είδε, δεν τον αγαπά, πώς αγαπά τον Θεό, που δεν τον είδε; αλλά και «αυτός που λέγει ότι μένει στον Θεό με την αγάπη», λέγει, «οφείλει και αυτός να βαδίζει όπως βάδισε και εκείνος». Πώς βάδισε λοιπόν εκείνος; Έδειξε **υπακοή** στον ουράνιο Πατέρα, πραγματοποίησε όλη την **αρετή**, **ευεργέτησε** με τον εαυτό του τη φύση, **θεράπευσε** τούς ασθενείς, **δίδαξε** εκείνους που πίστεψαν σ' αυτόν, **έλεγξε** τους απειθείς, **υπέμεινε** για χάρη τών πιστών τους χλευασμούς από τους απειθείς, τα πτύσματα από τους αχάριστους, τα ραπίσματα, τους εμπαιγμούς, τα μαστιγώματα, και τέλος τον επονείδιστο θάνατο, αφού **έδωσε και τη ζωή του για χάρη μας, από το οποίο κανένα έργο αγάπης δεν είναι μεγαλύτερο**. Βλέπομε όμως και τον **αγαπημένο μαθητή** να είναι και μαθητής **με τα έργα**· γιατί αυτός εφάρμοσε με σαφήνεια όλα τα διδάγματα και θαύματα και παθήματα του διδασκάλου, ευεργετώντας όλους με έργα και λόγια, και οδηγώντας από το σκότος στο φως, και μεταβάλλοντας τους ανθρώπους από ανάξιους σε άξιους, και ο ίδιος πάσχοντας για χάρη τους. Θάνατο δεν υπέμεινε μόνο ένα για τη μαρτυρία τού Ιησού και την ωφέλειά μας, ή με άλλα λόγια για την αγάπη προς τον Θεό και τους ανθρώπους, αλλά καθ' όλη τη διάρκεια του βίου του παρέδιδε τον εαυτό του σε θάνατο. Πόσες φορές εμπαίχθηκε, πόσες φορές ραπίσθηκε, πόσες φορές λιθοβολήθηκε, πόσες φορές οδηγήθηκε σε τυράννους και άρχοντες για να λογοδοτήσει ως υπόδικος αυτός **ο διανομέας τής ευσέβειας**! Από τον ωμότατο των τυράννων τύραννο Δομετιανό **εξορίζεται** στην Πάτμο, γεμάτος από χαρά και κηρύσσοντας παντού τα διδάγματα τού αγαθού Δεσπότη και Διδασκάλου.

Σ' αυτά τα διδάγματα δείχνοντας και εμείς υπακοή, αδελφοί, ας περπατήσομε κατά το δυνατό όπως περπάτησε και ο Χριστός και ο αγαπημένος μαθητής του, **υποτασσόμενοι στους δικούς μας πατέρες**· γιατί λέγει, «ο υπάκουος υιός θα φυλαχθεί για τη ζωή, ενώ ο ανυπάκουος για την απώλεια». Και όχι μόνο στους σωματικούς πατέρες, αλλά πολύ περισσότερο **στους πνευματικούς**, **και μέσω αυτών στον ύψιστο Πατέρα**, «από τον οποίο παίρνει το όνομα κάθε γενεά στον ουρανό και στη γη». Γιατί η αγάπη και υπακοή και ευπείθεια προς τους πνευματικούς πατέρες αναφέρεται προς τον Θεό και αυτός που δεν δείχνει υπακοή σ' αυτούς προσκρούει στον Θεό των πατέρων, όπως αποφάνθηκε και ο Χριστός λέγοντας· «αυτός που υπακούει σε σας υπακούει σε μένα, και αυτός που αθετεί εσάς, αθετεί εμένα· εκείνος όμως που αθετεί εμένα αθετεί εκείνον που με έστειλε». «Να πείθεσθε λοιπόν, αδελφοί, στους ηγέτες σας και να υπακούετε, για να μη αγανακτούν εναντίον σας, γιατί αυτό είναι επιζήμιο σε σας», φωνάζει ο Παύλος ο μεγαλοκήρυκας, εκτελώντας με προθυμία κάθε αρετή και κάθε αγαθό έργο, και **αν παραλειφθεί κάτι εξ αιτίας τής αδυναμίας τής φύσης μας, ο Κύριος είναι σπλαχνικός, αναπληρώνοντας με τη χάρη του τις ελλείψεις τής αδυναμίας μας, και μας προσδέχεται σαν να έχομε ζήσει με τέλεια αγαθοεργία, και μάλιστα αν μας δει ταπεινωμένους για τις ελλείψεις στην αρετή, και όχι γεμάτους έπαρση**

για την άσκηση αυτής.

Ο καθένας σας να ευεργετεί τον πλησίον του με πολλούς τρόπους με όσα έχει. **Δεν μπορείς να θεραπεύσεις τους ασθενείς με θαυματοποιό λόγο; αλλά μπορείς να τους θεραπεύσεις με παρηγορητικό λόγο. Και αν τους υπηρετήσεις και μόνος σου στις ανάγκες τους, θα έχεις υπηρέτη του ίδιο τον Χριστό στον μέλλοντα αιώνα σύμφωνα με τον λόγο εκείνου**· γιατί λέγει, «θα περιζωθεί και θα τους βάλει να καθήσουν στα τραπέζια και θα προσέλθει για να τους διακονήσει». **Εάν πάλι γίνεις και κοινωνός με αυτόν μεταδίδοντάς του από τα αναγκαία που διαθέτεις, θα είσαι κοινωνός τού θείου πλούτου και της βασιλείας τού Χριστού** και θα τραφείς με αμβροσία **σαν να έντυσες και πότισες και έθρεψες εκείνον τον ίδιο**, και **θα φορέσεις το βασιλικό ένδυμα της αθανασίας**. **Δεν έχεις λόγο διδασκαλίας, παράκληση προς αρετή, δύναμη ελέγχου, αποτρεπτική τής κακίας και προτρεπτική τής αρετής; Γίνε διδάσκαλος με τα έργα, καθιστάμενος αγαθός εργάτης στον εαυτό σου και στον πλησίον**. Είναι δυνατό μ’ αυτόν τον τρόπο να ελέγχεις και εκείνους που παρανομούν. Ας λένε οι παράνομοι αυτοί και για σένα, «μας είναι βαρετός και να τον βλέπομε ακόμη, γιατί οι δρόμοι αυτού είναι ανόμοιοι προς τους δρόμους μας». Αν πάλι δεν μπορούν να κρατηθούν και απευθύνουν ύβρεις και πλέκουν συκοφαντικές κατηγορίες και μηχανεύονται εναντίον σου τα πάνδεινα, **μείνε ατάραχος, μη αλλάξεις τρόπο** παραφερόμενος ή μένοντας αποχαυνωμένος, αλλά **να είσαι χρηστός στον εαυτό σου και σ’ εκείνους, βλέποντας για παράδειγμα τον ίδιο τον Χριστό** και τον αγαπημένο σ’ εκείνον μαθητή, και παίρνοντας αυτό για οδηγό πορείας στην οδό τού Κυρίου την ευθεία, **βάδιζε σ’ αυτήν χωρίς επιστροφή**· γιατί λέγει εκείνος, «αν έδιωξαν εμένα, και εσάς θα σας διώξουν». Αν έτσι ενεργείς και τέτοια **υπομονή** δείχνεις, θα είσαι σε όλους φανερός ότι αγκάλιασες με πόθο τη **θεία αγάπη**.

Εάν τώρα και συ ποθείς να δεις μέσα σου τα δείγματά της, θα σου τα υποδείξω και αυτά, αρκεί μόνο **να βαδίζεις ακούραστα προς την ανεύρεση τους**. **Όταν, υψώνοντας τον νου προς τον Θεό, δεν αντισύρεσαι από κανένα γήινο, αλλά, λησμονώντας τα πάντα, αβίαστα χωρίς διαλογισμούς εντρυφάς χαρούμενος στη μνήμη τού Θεού και στις προς αυτόν προσευχές, τότε γνώριζε ότι άγγιξες καθαρά την προς τον Θεό αγάπη**, και ότι σε τέτοιο βαθμό μετέχεις αυτής, όσο παρατείνεται ο καιρός τής αυτού του είδους συνάντησής σου με τον Θεό, ή καλύτερα της ένωσής σου μ’ αυτόν. Όταν πάλι προσεύχεσαι προς τον Κύριο με κατάνυξη και γλυκερό πόνο καρδιάς **εξ ίσου** υπέρ του εαυτού σου και υπέρ κάθε ανθρώπου, γνωστού και αγνώστου, εχθρού και φίλου, ανθρώπου που σε λύπησε και δεν σε λύπησε, τότε **γνώριζε ότι αγάπησες με την ψυχή σου τον πλησίον σου**. Αλλ’ αυτές οι διαθέσεις δεν δημιουργούνται μέσα σου εάν δεν έχεις τα φανερά έργα τής αγάπης· γιατί **αν δεν συνηθίσεις τον εαυτό σου ν’ αφήνει το θέλημά του και να εκτελεί το του πλησίον, πώς θα υπομείνεις τα όσα συμβαίνουν**

σ’ εσένα από αυτόν; Και **αν δεν υπομένεις με γενναιότητα και μακροθυμία τις εκ μέρους τών ανθρώπων προκαλούμενες δυσχέρειες, πώς θα προκόψεις στο να υπερεύχεσαι για τους εχθρούς**; Εάν πάλι, μη πειθόμενος σ’ αυτόν που λέγει, **«να δίνετε τα διαθέσιμα ως ελεημοσύνη και όλα θα σας είναι καθαρά», τα κρατάς και τα φυλάγεις κοντά σου και δεν τα προσφέρεις για να καλύψεις τις ανάγκες του πλησίον σου, πώς θα χύσεις δάκρυα γι’ αυτούς**; Γιατί λέγει κάποιος από τους φίλους τού Θεού, «**αυτός που έχει αγάπη σκόρπισε χρήματα, ενώ όποιος λέγει ότι έχει και τα δύο, και τα χρήματα και την αγάπη, βρίσκεται σε πλάνη· γιατί ή τα χρήματα στερείται, ή είναι κενός από αγάπη, δηλαδή από τον Θεό**». Γιατί ο Θεός είναι αγάπη, ο οποίος και μας εκφράζει τη γνώμη του λέγοντας, «δεν μπορείτε να δουλεύετε συγχρόνως στον Θεό και στον μαμωνά», μαμωνά λέγοντας καθετί που μας περισσεύει, χρυσό ή άργυρο ή κάτι άλλο. Και δείχνει ότι **είναι αδύνατο να προσευχηθεί αυτός που φυλάσσει απόθεμα χρημάτων** γιατί λέγει, «όπου είναι ο θησαυρός σου, εκεί είναι και ο νους σου», όχι ασφαλώς στην προσευχή. Ώστε γι’ αυτούς έλεγε ο Κύριος και τούτο· «αυτός ο λαός με τιμά με τα χείλη, η καρδιά τους όμως απέχει πολύ από εμένα· μάταια με σέβονται». Γι’ αυτό και η αγαπημένη στον Θεό βροντή βροντοφωνάζει, «όποιος έχει τον πλούτο τού κόσμου αυτού και δεν δίνει στους αδελφούς για τις ανάγκες τους, δεν υπάρχει σ’ αυτόν η αγάπη τού Θεού»· **ούτε βέβαια μπορεί η αγάπη τού κόσμου και η αγάπη τού Θεού να μένουν σε ένα και τον ίδιο, γιατί η αγάπη τού κόσμου είναι έχθρα προς τον Θεό**. Γι’ αυτό λέγει πάλι ο ίδιος, «να μη αγαπάτε τον κόσμο ούτε όσα υπάρχουν στον κόσμο». **Και ποιά είναι τα του κόσμου, παρά απόκτηση χρημάτων που δεν ωφελούν καθόλου την ψυχή, σαρκικές επιθυμίες, υψηλοφροσύνη, θέλημα γήινο**; Όλα αυτά δεν είναι από τον Θεό, αλλά **χωρίζουν από αυτόν αυτούς που τα έχουν,** νεκρώνουν την ψυχή τού νικημένου από αυτά και την θάβουν στο χρυσό και αργυρό χώμα, πράγματα που είναι τόσο πιο χειρότερα από το απλό χώμα, με το οποίο συνήθως καλύπτομε το δικό μας χώμα, καθ’ όσον το χώμα αυτό ριπτόμενο επάνω από τα νεκρά σώματά μας συγκλείει την από αυτά δυσωδία και καθιστά τελείως ακατόρθωτη την έξοδό της, ενώ το χρυσό και αργυρό χώμα όσο περισσότερο τοποθετηθεί πάνω στον νου τού κατόχου του, τόσο πιο δυσώδη τον κάμνει, ώστε η δυσωδία να φθάνει και μέχρι τον ουρανό και τους ουράνιους αγγέλους και σ’ αυτόν τον ίδιο τον Θεό τού ουρανού και να στρέφει προς τα πίσω τούς από εκεί οικτιρμούς τού Θεού και την από εκεί επιστασία.

Γι’ αυτό και ο αγαπημένος στάλθηκε από εκείνον που τον αγάπησε, τον Σωτήρα μας Ιησού Χριστό, **για να μας διδάξει όλη την αλήθεια** και να μας αναστήσει από τα νεκρά αυτά έργα και να μας προτρέψει σε έργα φωτός, ως αποκορύφωμα των οποίων που παρέχει αιώνια ζωή παρουσίασε ολοκάθαρα την προς τον Θεό και τον πλησίον αγάπη. Πώς λοιπόν τον αγαπάμε και τον τιμάμε; Όχι, ως εκείνον που μας αποκάλυψε όλη την αλήθεια; Ας μη πράττομε λοιπόν, αδελφοί, τα αντίθετα προς τους λόγους εκείνου, ούτε να δείχνομε την αγάπη και την πίστη φαινομενικά και με τη γλώσσα,

ενώ με τα έργα ν’ απιστούμε προς αυτόν, πράγμα που και αυτός απαγορεύει λέγοντας, «να μη αγαπάμε, αδελφοί, με το λόγο και τη γλώσσα, αλλά με έργα και αληθινά».

Αν λοιπόν και εμείς αγαπάμε και τιμάμε τον πάνω από όλους αγαπημένο από τον Θεό, ας δείξομε με έργα και αλήθεια την αγάπη προς αυτόν, γινόμενοι όχι μόνο ακροατές των λόγων εκείνου, αλλά και ποιητές· γιατί έτσι θα μπορέσομε να επιτύχομε την από αυτόν ευαγγελιζόμενη αιώνια ζωή και βασιλεία μαζί με τον βασιλέα των αιώνων Χριστό, στον οποίο πρέπει αιώνια δόξα στον ουρανό και πάνω στη γη μαζί με τον άναρχο Πατέρα του και το συναιώνιο Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Γένοιτο.

(Πηγή: Γρηγορίου Παλαμά Έργα, ΕΠΕ, τόμος 11, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)